

МОЖЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕРСОНАЛІЗОВАНОГО НАВЧАННЯ У КУРСІ МОРСЬКОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Кудрявцева В.Ф., Барсук С.Л., Фролова О.О.
Херсонська державна морська академія
(Україна)

Вступ. Дослідники в галузі методології навчання використовують різні терміни, коли зосереджуються на такому виді навчання, яке бере до уваги когнітивні та психологічні особливості студентів, їхній життєвий досвід та знання. Терміни варіюються від вже відомих «індивідуалізованого навчання», «диференційованого навчання», до актуального останнім часом «персоналізованого навчання». Усі вони мають незначні розбіжності. У цій статті ми вирішили дослідити, які елементи персоналізованого навчання можуть бути ефективними у курсі морської англійської мови.

Актуальність дослідження. Визначень персоналізованого навчання, а також уявлень про основні елементи персоналізованого навчання чимало. Американський дослідник Дж. Варго пропонує широкий погляд на персоналізоване навчання, яке «завжди включає чотири основні елементи – націлене навчання, аналіз результативності навчання, гнучкий зміст, рефлексію студентів» (Vargo, 2017). Інше бачення на персоналізоване навчання включає наступні елементи: індивідуальну освітню програму, міцний зв'язок «викладач-студент», групові інструктажі, навчання на основі проектів, оновлення навчального простору, використання технологій, онлайн-навчання та наявність дистанційних експертів (Kim, 2019). Як бачимо, обидва переліки елементів персоналізованого навчання занадто широкі та надто розбіжні для практичної реалізації у закладі освіти.

Отже, ідеї щодо реалізації персоналізованого навчання сильно відрізняються. Деякі дослідники представляють загальні інституційні підходи до персоналізованого навчання (Bautista, 2012), а інші зосереджуються на практичних етапах навчання (Sota, 2016). Основна ідея полягає у розумінні відмінностей між закладами освіти, дисциплінами, що викладаються, можливостями викладачів, пізнавальними здібностями студентів.

Модельний курс 3.17 «Морська англійська мова», розроблений Міжнародною морською організацією для морських закладів освіти, передбачає, що орієнтований на студентів підхід до викладання морської англійської мови є обов'язковим. «... викладач має розуміти та реагувати на потреби студентів, що означає, що він/вона (викладач) має зацікавитися групою як особистостями», такий підхід породжує персоналізоване навчання (IMO Model Course 3.17, 2015).

Мета статті полягає у визначенні можливостей реалізації персоналізованого навчання для ефективного засвоєння морської англійської мови.

Результати досліджень. Процес реалізації персоналізованого навчання починається з розроблення орієнтованої на студентів навчальної програми, яка відповідає вимогам щодо формування професійно орієнтованих умінь та навичок у закладах вищої освіти. Викладачі морської англійської мови спираються на галузеві стандарти та міжнародні документи (Конвенція ПДНВ, Модельний курс 3.17 «Морська англійська мова»), для того, щоб визначити основні професійні комунікативні компетенції, включити їх до навчальної програми та розробити навчальні посібники, які є невід'ємною частиною курсу.

Одним із елементів персоналізованого навчання вважаємо гнучкий навчальний контент, який має бути спрямований на задоволення потреб та інтересів студентів. Для розвитку професійної комунікативної компетентності майбутнім морякам пропонується широкий спектр професійних контекстів. Дотримуючись навчальної програми курсу морської англійської мови, студенти вивчають різні публікації Міжнародної морської

організації, такі як міжнародні конвенції, звіти, списки-звірки (checklists), телекси, бізнес кореспонденцію. Такі тексти становлять «основу» курсу. Щоб зберегти їхню автентичність, викладач має полегшити процес навчання шляхом створення відповідних словникових практичних вправ (match the terms with their meaning, give definitions, replace new words with synonyms, fill in the gaps тощо) та тренування професійно орієнтованих комунікативних умінь та навичок (complete the statements, prioritize, justify your decision тощо).

Окрім цього, статті на різних професійних веб-сайтах, які використовуються як частина навчального контенту, можна спростити або адаптувати (узагальнити, перефразувати чи скоротити), щоб гарантувати, що їхній зміст відповідає рівню знань студентів. Такий адаптивний контент все ще може бути корисним джерелом інформації, а викладач може проявити більшу гнучкість при виборі навчальних завдань.

Найбільший ступінь гнучкості забезпечується контентом, заснованим на особистому досвіді студентів. Однією з відмінних рис морської освіти є інтеграція плавального досвіду студентів у навчальний процес. Це означає, що самі студенти є цінним джерелом інформації. Це той випадок, коли викладач повинен заохочувати студентів ділитися своїм досвідом і використовувати його у процесі оволодіння мовою (Кудрявцева, 2019).

Інтеграція цифрового контенту у навчальний процес відкриває нові горизонти для диференціації та покращення індивідуального прогресу студентів. У відповідь на сучасні виклики, коли викладачі та студенти стикаються з тривалими перервами в оффлайн навчанні, електронне навчання набуло надзвичайно важливого значення, а іноді й єдиного способу донести зміст навчання до студентів.

Існують різні способи організації дистанційного навчання; загалом, його можна диференціювати на два методи – синхронне та асинхронне навчання. Обидва вони мають свої переваги та недоліки і можуть бути використані для реалізації персоналізованого навчання.

Синхронне онлайн навчання означає взаємодію між викладачем та студентами у режимі реального часу за допомогою онлайн конференцій (Zoom або Moodle). З точки зору викладачів морської англійської мови, цей метод застосовується для організації дискусій у реальному часі для усної практики мови, моніторингу успіхів студентів у якості наставника. З точки зору студентів, взаємодія в Інтернеті надає їм можливість обмінюватися думками, перевіряти їхнє розуміння основних понять, визначати прогалини у знаннях та негайно отримувати відгуки.

Впровадження навчальної платформи Moodle у вищу освіту зміцнило навчання та створило додаткові можливості для його поширення поза аудиторією. Студенти отримують можливість навчатися у будь-який зручний час, у власному темпі (асинхронне навчання). Крім того, викладач може аналізувати комп'ютерну статистику успішності студентів та оцінювати навчальні досягнення та якість виконання завдань. Ці дані включають інформацію про валідність завдання (надто складне/легке), час, необхідний для виконання завдання, кількість спроб та типові помилки. Викладач може проаналізувати цю інформацію та направити індивідуальні інструкції студентам з метою подальшого покращення їхніх навчальних результатів (Барсук, 2016).

Націлене навчання – це ще один елемент персоналізованого навчання, який означає узгодження потреб студентів із визначеними навчальними цілями.

Наша практика виявляє об'єднання студентів у три-чотири невеликі групи відповідно до їхніх інтересів, потреб, стилю навчання, індивідуального темпу, рівня умінь та навичок. Ці групи не будуть однаковими за кількістю учасників, так як основні потреби учасників групи будуть різними. Однак викладачеві доведеться з'ясовувати потреби студентів індивідуально або шляхом розробки та заповнення відповідної анкети. Якщо

певна група студентів навчалася протягом семестру або довше, викладач обов'язково знатиме багато про їхні потреби, рівень умінь та навичок, улюблені підходи до навчання.

Націлене навчання вимагає, щоб навчальні цілі певного семестру чи навчального року обговорювалися та узгоджувалися між викладачем та студентами. У більшості випадків ці цілі розкривають сферу індивідуального підходу викладача до певної групи студентів. Реалізуючи націлене навчання, викладач також повинен розробити набір особистих правил, які слід встановити та дотримуватись: як визначити критерії щодо формування малих груп, змінити склад малих груп у відповідь на зміну навчальних потреб, працювати з окремими студентами за необхідністю, проводити інструктаж для невеликих груп, організовувати підсумкову продуктивну діяльність, об'єднуючи всіх студентів. Кожне з цих правил має величезне значення на комунікативному занятті з морської англійської мови. Без їхнього дотримання заняття може стати хаотичним та малоефективним для студентів.

Те, що насправді полегшує націлене навчання, – це можливість первинного тестування щойно зарахованих студентів. Однорідні академічні групи, сформовані на основі їхнього вступного рівня англійської мови, є чудовою платформою для впровадження націленого навчання, яке в такому випадку переважно орієнтоване на інтереси та темпи навчання окремих студентів.

Націлене навчання добре поєднується з плей-листами, оригінальним і, в той же час, простим та трудомістким інструментом для персоналізованого навчання. З'явившись у значенні списку пісень, які потрібно відтворити та прослухати, поняття «плей-лист» швидко проникло у сферу відео та аудіо, згодом захопивши сферу методики викладання. Плей-лист означає перелік інструкцій, завдань, вправ, можливих ресурсів тощо для всієї групи студентів або для кількох і навіть окремих студентів, які слід виконувати у своїй індивідуальній позакласній роботі. Використання плей-листів у процесі навчання морської англійської мови може бути корисним у випадках, коли студенти старших курсів проходять практику на судні, або коли викладачі впроваджують ІТ-технології та новітні стратегії навчання, а також коли студенти отримують індивідуальні інструкції щодо виконання певних навчальних завдань.

Плей-листи можуть бути представлені у вигляді списку або таблиці із завданнями на наступне заняття, на тиждень, місяць, модуль або на весь семестр. Для зручності студентів їх можна завантажити на навчальні платформи, у нашому випадку, Moodle, прикріпити до електронних листів, повідомлень, надіславши у Viber, Facebook, Telegram або будь-яку іншу соціальну мережу.

Персоналізовані плей-листи можуть бути використані для інструктажу студентів з різними рівнями володіння мовою (низьким, середнім або просунутим).

Формат цифрового плей-листу, який використовується нами, складається з: інформування студентів про тему(и) наступного тижня, перерахування завдань, які вони повинні виконати, надання вказівок щодо правильності використання певних граматичних чи лексичних одиниць, встановлення кількості балів за виконання завдань та дати отримання оцінки. Використання плей-листів перекладає відповідальність за досягнення у процесі оволодіння морською англійською мовою на самих студентів.

У свою чергу, викладачі мають обрати основні канали спілкування, повідомити студентів про кількість балів, які вони можуть отримати за виконання завдань, розробити та використовувати валідні тести, встановити терміни виконання та оцінювання завдань тощо.

Висновки. Персоналізоване навчання – це ефективний педагогічний підхід до створення нового середовища, орієнтованого на студента, на підвищення його мотивації до навчання морської англійської мови. Викладач керує навчальним процесом, реагуючи на потреби студентів, надаючи гнучкий навчальний контент, підлаштовує завдання та інструкції для окремих студентів. Викладач виступає в ролі наставника, тренера та

фасилітатора шляхом диференціації навчання, аналізу даних про академічні успіхи студентів, надання індивідуально скерованих інструкцій та створення персональних плей-листів для коригування стилів навчання окремих студентів та сприяння їхньому сталому успіху у процесі оволодіння морською англійською мовою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Vargo J. Six Examples of What Personalized Learning Looks Like. Education Elements. 2017. URL: [https:// www.edelements.com/blog/six-examples-of-what-personalized](https://www.edelements.com/blog/six-examples-of-what-personalized) (Last accessed: 18.06.2020).
2. Kim A. Personalized Learning: The Ultimate Guide. Education Elements. URL: [https://tophat.com/blog/ personalized-learning-the-ultimate-guide/](https://tophat.com/blog/personalized-learning-the-ultimate-guide/) (Last accessed: 06.05.2020).
3. Bautista R.G. The effects of personalized instruction on the academic achievement of students in physics. International Journal of Arts & Sciences. 2012. P. 573-583. URL: [http://universitypublications.net/ijas/0505/pdf/ULV212. pdf](http://universitypublications.net/ijas/0505/pdf/ULV212.pdf) (Last accessed: 14.06.2020).
4. Sota M.S. Co-designing instruction with students. Philadelphia, PA: Temple University, Center on Innovations in Learning, 2016. 71 p.
5. IMO Model Course 3.17 Maritime English. London: International Maritime Organization, 2015.
6. Кудрявцева В.Ф. Можливості реалізації глибинного навчання в курсі морської англійської мови. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2019. Вип. 62. Т. 2. С. 240-244.
7. Барсук С.Л. Computer-aided Tools to Assess Students' Professional Communicative Skills. Інформаційні технології в освіті. 2016. Вип. 28. С.